Öğretmen Performans Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Bu çalışmanın amacı, öğretmenlerin performanslarını belirlemeye yönelik güncel, kullanışlı, geçerli ve güvenilir Likert türü bir ölçek geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda Millî Eğitim Bakanlığı (2018) tarafından hazırlanan öğretmen performans değerlendirme taslağında yer alan 50 maddelik özdeğerlendirme formu kullanılmıştır. Form "çok az (1), az (2), orta (3), iyi (4) ve çok iyi (5)" şekinde 5'li Likert olarak derecelendirilmiştir. Araştırmaya İstanbul ili Pendik, Üsküdar ve Tuzla ilçelerinde devlet okullarında görev yapan öğretmenler gönüllü olarak katılmışlardır. Açımlayıcı faktör analizi için 856 öğretmenden ve doğrulayıcı faktör analizi için 470 öğretmenden veri toplanmıştır. Açımlayıcı faktör analizine geçmeden önce Kaiser-Meyer-Olkin değeri (KMO=0.963) hesaplanmış ve örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapmak için yeterli büyüklükte olduğu görülmüştür. Ayrıca Bartlett's küresellik testi değeri 18685.893 olarak hesaplanmış ve ki-karenin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.01$). Açımlayıcı faktör analizinden 34 maddelik ve 5 alt boyutlu bir yapı elde edilmiş ve bu yapı toplam varyansın %62.688'ini açıklamıştır. Alt boyutlar; *alan bilgisi* (1, 2, 3 ve 4. maddeler), *öğrenme-öğretme sürecini hazırlama* (5, 6, 7, 8, 9 ve 10. maddeler), *iletişim* (11, 12, 13, 14 ve 15. maddeler), *öğrenme-öğretme sürecini yürütme ve mesleki gelişim* (16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 ve 24. maddeler), *mesleki tutum ve değerler* (25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33 ve 34. maddeler) olarak isimlendirilmiştir. Bu yapı doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmiştir ($x^2/df= 2.768$; $CFI= 0.912$; $GFI=0.854$; $RMR= 0.020$; $RMSEA0.061$; $SRMR= 0.0481$). Madde-toplam korelasyon katsayıları 0.534 ile 0.733 arasında değişmektedir ($p<0.01$). Madde ayırt ediciliği için 470 öğretmenden toplanan verilere %27'lik alt-üst gruplar madde analizi uygulanmış ve bağımsız gruplar t testi sonucunda maddelerin alt ve üst grupları birbirlerinden ayırt ettiği belirlenmiştir ($p<.01$). Ölçeğin Cronbach Alpha genel güvenirlik katsayısı 0.960 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten toplam puan alınabildiği gibi alt boyut maddeleri de toplanarak değerlendirme yapılabilmektedir. Ölçekten en az 34 puan, en fazla 170 puan alınmaktadır. Ölçekten yüksek puan alınması öğretmenin performansının yüksek; düşük puan alınması ise öğretmenin performansının düşük olduğu şeklinde yorumlanabilir. Yapılan analizler sonucunda Öğretmen Performans Değerlendirme Ölçeğinin (ÖPDÖ) geçerli ve güvenilir olduğu görülmüştür. Gelecekte ÖPDÖ kullanılarak yapılacak çalışmalar ölçeğin geçerlik ve güvenirliğine katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Performans, Performans Değerlendirme, Öğretmen Performans Değerlendirme

Development of Teacher Performance Evaluation Scale: Validity and Reliability Study

The aim of this study is to develop a current, useful, valid and reliable Likert type scale to determine teachers' performances. For this purpose, the 50-item self-assessment form included in the teacher performance evaluation draft prepared by the Ministry of National Education (2018) was used. The form is rated as 5-point Likert with very little (1), less (2), medium (3), good (4) and very good (5). Teachers working in public schools in Pendik, Üsküdar and Tuzla districts of Istanbul participated voluntarily. Data were collected from 856 teachers for exploratory factor analysis and 470 teachers for confirmatory factor analysis. Kaiser-Meyer-Olkin value (KMO = 0.963) was calculated before the exploratory factor analysis and the sample size was found to be large enough to perform factor analysis. In addition, Bartlett's sphericity test value was calculated as 18685.893 and chi-square was found to be significant (p <0.01). In the exploratory factor analysis, a structure with 34 items and 5 sub-dimensions was obtained and this structure explained 62.68% of the total variance. Sub-dimensions are named as *field knowledge* (items 1, 2, 3 and 4), *preparation of learning-teaching process* (items 5, 6, 7, 8, 9 and 10), *communication* (items 11, 12, 13, 14 and 15), *executing the learning-teaching process and professional development* (items 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 and 24), *professional attitudes and values* (items 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33 and 34). This construct was tested by confirmatory factor analysis (x2 / df = 2.768; CFI = 0.912; GFI = 0.854; RMR = 0.020; RMSEA0.061; SRMR = 0.0481). Item-total correlation coefficients ranged from 0.534 to 0.733 (p <0.01). For the item discrimination, 27% sub-upper groups item analysis was applied to the data collected from 470 teachers and independent groups t test showed that the items differentiated the lower and upper groups (p <.01). The Cronbach Alpha reliability coefficient of the scale was calculated as 0.960. In addition to the total score of the scale, sub-dimension items can also be collected and evaluated. A minimum of 34 points is scored from the scale and a maximum of 170 points is scored. The higher the score, the higher the teacher's performance; the low performance of the teacher can be interpreted as low. As a result of the analyzes, it was seen that the Teacher Performance Evaluation Scale (TPES) was valid and reliable. Future studies using TPES may contribute to the validity and reliability of the scale.

Keywords: Performance, Performance Evaluation, Teacher Performance Evaluation

Özgenel, M. (2019). Öğretmen performans değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması [Development of teacher performance evaluation scale: Validity and reliability study]. B. Kocaoğlu (Ed.), *5. Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Araştırmaları Kongresi [V. International Social and Education Sciences Studies Congress]* içinde (s. 64-65). Balıkesir: Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi.

Erişim: http://www.ubaksymposium.org/Upload/editor/files/abstract%20book(5).pdf